

ترجمه کنوانسیون اتحادیه آفریقا درباره پایان دهی به خشونت علیه زنان و دختران
(African Union Convention on Ending Violence Against Women and Girls)

مصوب مجمع اتحادیه آفریقا - آدیس آبابا، اتیوپی - فوریه ۲۰۲۵

امور پژوهشی، آموزشی و ترویجی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران

تابستان ۱۴۰۵

اشاره:

موضوع مقابله با خشونت علیه زنان مدت‌هاست یکی از موضوعات دارای اولویت در عرصه تلاش‌ها برای پیشبرد حقوق انسانی و حقوق زنان در اقصی نقاط جهان است. با این حال، به علل و عوامل مختلف هم‌چنان شاهد وجود گسترده این پدیده غیر انسانی در همه جوامع و کشورها هستیم. در مواجهه با این پدیده شوم، تدابیر و اقدامات متنوعی در سطوح ملی و بین‌المللی جریان دارد. یکی از عرصه‌های فعالیت، راهکارهای حقوقی و قانونی است. در سطح بین‌المللی، علاوه بر اسناد مرجع حقوق بشر که مستند تلاش‌ها برای مقابله با خشونت علیه زنان واقع می‌شوند، سند‌های خاصی نیز در این موضوع تدوین و تصویب شده یا در دست تدوین است. به عنوان مثال کمیته منع همه شکل‌های تبعیض علیه زنان به عنوان مرجع نظارتی کنوانسیون منع همه شکل‌های تبعیض علیه زنان در سال ۱۹۹۲ با ارائه توصیه نامه تفسیری شماره ۱۹ چارچوب حقوقی در خصوص منع خشونت علیه زنان ارائه کرد. سال بعد در ۱۹۹۳، مجمع عمومی ملل متحد اعلامیه‌ای با موضوع منع خشونت علیه زنان ارائه و تعهدات مشخصی را به جهانیان معرفی کرد. سالها بعد در ۲۰۱۷ کمیته منع همه شکل‌های تبعیض علیه زنان با ارائه توصیه نامه شماره ۳۵ نظر تفسیری قبلی خود را روز آمد و با عنوان [مقابله با موارد] خشونت جنسیت-محور علیه زنان معرفی کرد.

به موازات تلاش‌های بین‌المللی فراگیر، در سطح مناطق دنیا نیز اسناد مشخصی در زمینه مقابله با خشونت علیه زنان تصویب شده است. سندی که هم‌اینک برای اولین بار به فارسی ترجمه و معرفی می‌گردد، حاصل تلاش جدیدی است که کشورهای آفریقایی در منطقه خود برای پایان دهی به خشونت علیه زنان معمول داشته‌اند. این سند ویژگی‌هایی بعضاً متفاوت با اسناد قبلی بین‌المللی دارد که در جای خود قابل تامل و بررسی است.

نظر به اینکه امور پژوهشی کمیسیون بنا دارد که در قالب یک بسته علمی، مجموعه اسناد مهم فراملی در حوزه خشونت علیه زنان را معرفی و در دسترس عموم قرار دهد، برگردان فارسی این سند و برخی اسناد مرتبط دیگر در دستور قرار گرفت. ضمن تشکر از مترجم محترم که با ارجاع امور پژوهشی کمیسیون، این سند را به فارسی برگردان و توضیحات مفیدی نیز در زیر نویس افزوده یا معادل انگلیسی برخی کلمات مهم را قید کرده‌اند، امید است مخاطبان فارسی زبان در

مجموعه تلاش‌ها برای مقابله با خشونت علیه زنان به این تجربیات حقوقی فراملی توجه کرده و کمک دهند تا هر چه سریعتر خلاها و نارسایی‌های موجود در نظام حقوقی کشور خودمان برطرف و از حیث عملی نیز شاخص‌های بهبود وضعیت زنان و رهایی آنان از هرگونه خشونت در جامعه ما روز به روز وضعیت بهتری پیدا نماید.

شایان ذکر است در خصوص این سند مقاله‌ای که به قلم یک نویسنده خارجی تقریر یافته، قبلاً توسط همین مترجم به فارسی برگردان و از سوی کمیسیون منتشر شده است^۱

انشالله به زودی سایر اسناد حقوقی بین‌المللی ذیربط نیز تقدیم خواهد شد تا شناخت جامعه فارسی‌زبان از مجموعه اسناد حقوقی فراملی در زمینه مقابله با خشونت علیه زنان بنحو شایسته‌ای ارتقا یابد و زمینه ارائه مباحث تحلیلی جدی در این زمینه فراهم گردد.

سخن آخر اینکه، مجموعه راهکارهای حقوقی باید همراه با سایر راهکارها اعم از فرهنگی، روان‌شناسی و تربیتی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و دینی و مذهبی بکار گرفته شوند تا بتدریج پدیده غیرانسانی خشونت علیه زنان ریشه کن شود.

امور پژوهشی، آموزشی ترویجی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران / تیرماه ۱۴۰۵

◆ نویسنده سند: کشورهای عضو اتحادیه آفریقا

◆ متصدی روند برگردان انگلیسی به فارسی: دکتر فریده طه مدرس دانشگاه و وکیل دادگستری و همیار افتخاری کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران / ویرایش و نهایی سازی متن در امور پژوهشی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران، تیرماه ۱۴۰۵

◆ مآخذ: سامانه اتحادیه آفریقا

◆ شناسه متن: ۰۵/۲/۲۰۲

هر گونه نقل مطالب گزارش حاضر یا باز نشر جزئی یا کلی آن با ذکر مآخذ و رعایت استناد به امور پژوهشی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران، مجاز است.

امور پژوهشی کمیسیون از هر گونه نظر و پیشنهاد مخاطبان ارجمند به ویژه صاحب‌نظران و کارشناسان محترم در راستای ارتقای تلاش‌ها استقبال می‌کند. مشارکت در فعالیت‌های عام‌المنفعه نیز برای همه میسر است.

(www.ihrc.ir)

^۱. نک: گزارش منتشره اردیبهشت ماه امور پژوهشی کمیسیون با عنوان «تحلیلی در مورد کنوانسیون جدید مصوب در قاره آفریقا راجع به خاتمه دهی

خشونت علیه زنان و نسبت آن با سایر موازین بین‌المللی»، بهار ۱۴۰۵

متن سند:

مقدمه

ما، رؤسای دولت‌ها و حکومت‌های کشورهای عضو اتحادیه آفریقا:

با یادآوری سند تأسیسی اتحادیه آفریقا، منشور آفریقایی حقوق بشر و ملت‌ها و پروتکل‌های آن، از جمله پروتکل منشور آفریقایی حقوق بشر و ملت‌ها درباره حقوق زنان در آفریقا^۱ منشور آفریقایی حقوق و رفاه کودک^۲، کنوانسیون اتحادیه آفریقا درباره حمایت و مساعدت به اشخاص آواره داخلی در آفریقا^۳ و نیز کنوانسیون سازمان وحدت آفریقا درباره جنبه‌های خاص مشکلات پناهندگان در آفریقا^۴؛

همچنین با یادآوری اعلامیه‌ها، قطعنامه‌ها و تصمیمات صادره از سوی مجمع رؤسای دولت‌ها و حکومت‌ها، شورای اجرایی، شورای صلح و امنیت اتحادیه آفریقا، کمیسیون آفریقایی حقوق بشر و ملت‌ها و دیوان آفریقایی حقوق بشر و ملت‌ها و با توجه به سایر ابتکارات و تعهدات اتحادیه آفریقا در زمینه تحقق برابری جنسیتی و پایان دادن به خشونت علیه زنان و دختران؛

با یادآوری تصمیم اتخاذ شده در سی‌وششمین اجلاس عادی مجمع رؤسای دولت‌ها و حکومت‌ها^۵، که در روزهای ۱۸ و ۱۹ فوریه ۲۰۲۵ در آدیس‌آبابا، اتیوپی، برگزار شد و به موجب آن از دولت‌های عضو درخواست شد تا با حمایت کمیسیون اتحادیه آفریقا، درباره تدوین کنوانسیون اتحادیه آفریقا در خصوص پایان دهی به خشونت علیه زنان و دختران مذاکره کنند؛

^۱ The African Charter on Human and Peoples' Rights

^۲ The Protocol to the African Charter on Human and Peoples' Rights on the Rights of Women in Africa

^۳ The African Charter on the Rights and Welfare of the Child

^۴ The African Union Convention for the Protection and Assistance of Internally Displaced Persons in Africa

^۵ The OAU Convention Governing the Specific Aspects of Refugee Problems in Africa

^۶ Assembly/AU/Dec. ۸۶۵(XXXV)

ضمن تأکید مجدد بر دستور کار ۲۰۶۳ اتحادیه آفریقا، اعلامیه رسمی برابری جنسیتی در آفریقا و راهبرد اتحادیه آفریقا درباره برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان (۲۰۱۸-۲۰۲۸)؛

با اذعان به اسناد جهانی، قاره‌ای و منطقه‌ای مرتبط با برابری جنسیتی، منع تبعیض و پایان دهی به خشونت علیه زنان و دختران و نیز تلاش‌های مستمر کشورهای آفریقایی در جهت خاتمه دهی به خشونت علیه زنان و دختران؛
با این اعتقاد که خشونت علیه زنان و دختران ناشی از اشکال نظام‌مند، متعدد و به هم پیوسته نابرابری و تبعیض، از جمله روابط نابرابر قدرت میان زنان و مردان است که همچنان بر زندگی زنان و دختران در آفریقا تأثیر می‌گذارد؛
با آگاهی از اینکه خشونت علیه زنان و دختران در اشکال گوناگون، از جمله زن‌کشی^۸، بروز می‌یابد و در حوزه‌های عمومی، خصوصی و همچنین فضای سایبری در دوران صلح، مخاصمات مسلحانه، دوره‌های گذار، پس از مخاصمه، شرایط وقوع بلایا و پس از بلایا رخ می‌دهد و ممکن است نقض حقوق بین‌الملل بشردوستانه محسوب شود؛
با نگرانی از اینکه خشونت علیه زنان و دختران نقض حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین بوده و بهره‌مندی آنان از این حقوق و آزادی‌ها را در تمامی عرصه‌های زندگی مختل می‌کند و همچنین مانعی در برابر تحقق توسعه جامع و پایدار به شمار می‌رود؛

با توجه به ماهیت بین‌نسلی و در حال تحول خشونت علیه زنان و دختران در آفریقا و ارتباط آن با اشکال متعدد نابرابری و تبعیض مبتنی بر نژاد، قومیت، تابعیت، سن، معلولیت، وضعیت تأهل، وضعیت اجتماعی - اقتصادی، محل سکونت جغرافیایی و مذهب؛

با اذعان به اهمیت ابتکارات مربوط به مردانگی مثبت^۹ و نقش مردان و پسران در ارتقای برابری جنسیتی و پیشگیری، مقابله و پایان دهی به خشونت علیه زنان و دختران؛

با آگاهی از اینکه، علی‌رغم وجود اسناد جهانی، منطقه‌ای و قاره‌ای، خشونت علیه زنان و دختران همچنان در آفریقا به طور گسترده استمرار دارد؛

^۸ Femicide

^۹ Positive Masculinity

و با اعتقاد راسخ به اینکه تمامی اشکال خشونت و تبعیض علیه زنان و دختران باید محکوم شده و به طور کامل پایان یابد؛
به شرح زیر توافق می‌نماییم:

ماده ۱ - تعاریف

برای اهداف این کنوانسیون:

الف - "دادگاه" به معنای دادگاه صالح است.

ب - "فضای سایبری" به معنای محیط دیجیتالی ارتباط و تعامل مبتنی بر سامانه‌های جهانی یا به هم پیوسته است.

پ - "خانواده" به معنای گروه یا واحد طبیعی و بنیادین جامعه است که مطابق قوانین هر دولت عضو تعریف یا شناسایی می‌شود.^{۱۰}

ت - "زن‌کشی" به معنای قتل زنان و دختران به سبب جنسیت آنان است؛ از جمله قتل‌هایی که توسط شریک صمیمی، اعضای خانواده یا اعضای جامعه ارتکاب می‌یابد.

ث - "جنسیت"^{۱۱} به معنای نقش‌ها، وظایف و مسئولیت‌هایی است که از نظر فرهنگی یا اجتماعی به یک جنس خاص نسبت داده می‌شود.

ج - "دختر" به معنای شخص مؤنثی است که کمتر از هجده سال سن دارد.

^{۱۰} . برخلاف بسیاری از اسناد بین‌المللی که صرفاً خانواده را «واحد طبیعی و اساسی جامعه» معرفی کرده و تعریف دقیقی از آن ارائه نمی‌کنند (از جمله ماده ۱۶ اعلامیه جهانی حقوق بشر، ماده ۲۳ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی و ماده ۱۰ میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی)، این کنوانسیون ضمن حفظ همین رویکرد، تعیین مصادیق و حدود مفهوم خانواده را به قوانین داخلی دولت‌های عضو واگذار کرده است. از این رو، قلمرو مفهوم خانواده در اجرای کنوانسیون ممکن است با توجه به نظام حقوقی هر دولت عضو متفاوت باشد و اشکال مختلف خانواده را، در حدودی که در حقوق داخلی آن دولت به رسمیت شناخته شده‌اند، دربرگیرد. (افزوده شده به متن در ترجمه)

^{۱۱} . اصطلاح جنسیت (Gender) در حقوق بین‌الملل با مفهوم جنس (Sex) یکسان نیست. «جنس» ناظر بر ویژگی‌های زیستی و فیزیولوژیک زن و مرد است، در حالی که «جنسیت» به نقش‌ها، مسئولیت‌ها، رفتارها و انتظاراتی اشاره دارد که در بستر فرهنگی و اجتماعی برای زنان و مردان شکل می‌گیرد و ممکن است در جوامع مختلف و در گذر زمان متفاوت باشد. نخستین تعریف معاهده‌ای از جنسیت، در ماده بند ۳ ماده ۷ اساسنامه رم (سند تأسیسی دیوان کیفری بین‌المللی) ارائه شد که این اصطلاح را «دو جنس زن و مرد در بستر جامعه» تعریف می‌کند. این تعریف حاصل مصالحه میان دیدگاه‌های متفاوت دولت‌ها در کنفرانس رم بود و از همان زمان موضوع بحث‌های گسترده حقوقی قرار گرفت. در ادامه، اسناد جدیدتر، از جمله کنوانسیون استانبول، تعریف صریح‌تری از جنسیت ارائه کرد و آن را به «نقش‌ها، رفتارها، فعالیت‌ها و ویژگی‌هایی که یک جامعه برای زنان و مردان مناسب می‌داند» تعبیر نمود. تعریف مندرج در کنوانسیون حاضر نیز از همین رویکرد اجتماعی پیروی می‌کند و بر نقش‌ها، وظایف و مسئولیت‌هایی که از نظر فرهنگی یا اجتماعی به زنان و مردان نسبت داده می‌شود، تأکید دارد (افزوده شده به متن در ترجمه)

چ- "رویه‌های زیان‌بار"^{۱۲} به معنای هرگونه رفتار، نگرش یا عملی است که حق زنان و دختران را برای زندگی عاری از هرگونه خشونت و بهره‌مندی از حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین آنان مخدوش یا نقض کند.

ح- "مردانگی مثبت"^{۱۳} به معنای رویکردی اجتماعی است که با ایجاد تحول در نگرش‌ها، رفتارها و ذهنیت مردان و پسران، احترام، ترویج و حمایت از حقوق و توانمندسازی زنان و دختران، از جمله برابری، عدم تبعیض، عدم توسل به خشونت، حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات و ایجاد روابط سالم با زنان و دختران را تقویت می‌کند.

خ- "خانه امن" به معنای محل یا مرکزی است که برای تأمین سرپناه، مراقبت، حمایت و ارائه خدمات به منظور حفظ امنیت قربانیان [خشونت] ایجاد شده است.

د- "رویکرد محور قرار دادن فرد خشونت دیده"^{۱۴} به معنای قرار دادن حقوق، کرامت، رفاه و امنیت قربانیان [خشونت] در هسته اصلی تمامی اقدامات مربوط به پیشگیری و پاسخ به خشونت علیه زنان و دختران، بدون هرگونه تبعیض است.

ذ- "خشونت علیه زنان و دختران" به معنای هرگونه رفتار ارتكابی علیه زنان و دختران است که موجب ورود آسیب کلامی، عاطفی، جسمانی، جنسی، روانی یا اقتصادی به آنان شود یا احتمال وقوع آن هست؛ همچنین تهدید به ارتكاب چنین رفتارهایی یا اعمال محدودیت‌های خودسرانه یا سلب آزادی‌های بنیادین آنان در عرصه‌های خصوصی، عمومی یا فضای سایبری، در دوران صلح، مخاصمات مسلحانه، دوره‌های گذار، پس از مخاصمه، وقوع بلایا و پس از بلایا را نیز در بر می‌گیرد.

^{۱۲} Harmful Practices

^{۱۳} . مردانگی مثبت (Positive Masculinity) رویکردی نوین در مطالعات جنسیت و پیشگیری از خشونت است که بر بازتعریف نقش‌های مردانه بر مبنای احترام به برابری جنسیتی، مسئولیت‌پذیری، همدلی، نفی سلطه و مشارکت برابر در روابط اجتماعی و خانوادگی تأکید دارد. این مفهوم در برابر الگوهای سنتی مردانگی مبتنی بر قدرت، کنترل و برتری جنسیتی قرار می‌گیرد و هدف آن مشارکت دادن مردان و پسران به عنوان عاملان تغییر در مقابله با خشونت علیه زنان است. سازمان ملل متحد و نهادهایی مانند نهاد ملل متحد در امور زنان و صندوق جمعیت سازمان ملل، ترویج مردانگی مثبت را یکی از راهبردهای پیشگیرانه برای تحول هنجارهای اجتماعی تبعیض‌آمیز و تحقق برابری جنسیتی می‌دانند (افزوده شده به متن در ترجمه)

^{۱۴} . برخی محققان در ترجمه فارسی واژه (victim) از معادل «بزه دیده» استفاده می‌کنند. این معادل در فضای گفت‌وگوهای حقوق کیفری کاربرد دارد حال آنکه قربانی یا آسیب دیده نقض حق از جمله قربانیان خشونت ممکن است بنحوی در معرض نقض حق قرار گیرند که فراتر از حوزه حقوق کیفری باشد فلذا معنای قربانی یا آسیب دیده خشونت یا فرد خشونت دیده گسترده تر از بزه دیده است و آنرا نیز شامل میشود. بر همین مبنا در این متن، از این معادل استفاده شد. (توضیح افزوده بر متن در ترجمه)

^{۱۵} Victim-Centred Approach

ر- "زن" به معنای شخص مؤنثی است که هجده سال یا بیشتر سن داشته باشد.

ز- "مدافع حقوق بشر زنان و دختران"^{۱۶} به معنای تبعه یکی از دولت‌های عضو است که به صورت فردی یا همراه با دیگران، در سطوح محلی، ملی، منطقه‌ای یا بین‌المللی، برای ترویج، تحقق یا حمایت از حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین فعالیت می‌کند.

ماده ۲ - حق برخورداری از زندگی عاری از خشونت

هر زن و دختر حق دارد از تمامی اشکال خشونت مصون باشد. این حق، جدایی‌ناپذیر از سایر حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین بوده و با آنها ارتباط متقابل و وابستگی متقابل دارد.^{۱۷}

ماده ۳ - قلمرو اجرا

این کنوانسیون اعمال می‌شود:

- الف -** نسبت به تمامی اشکال خشونت علیه زنان و دختران در حوزه‌های عمومی، خصوصی و فضای سایبری؛ و
- ب -** در دوران صلح، مخاصمات مسلحانه، دوره‌های گذار، پس از مخاصمه، شرایط وقوع بلایا و پس از بلایا.

ماده ۴ - اهداف

^{۱۶} اصطلاح "مدافع حقوق بشر (Human Rights Defender)" با تصویب اعلامیه سازمان ملل متحد درباره حق و مسئولیت افراد، گروه‌ها و نهادهای جامعه در ترویج و حمایت از حقوق بشر و آزادی‌های اساسی (قطعنامه ۱۴۴/۵۳ مجمع عمومی، ۱۹۹۸) رسمیت یافت. این مفهوم بر افرادی یا گروه‌هایی اطلاق می‌شود که بدون توجه به جایگاه رسمی آنان، برای ترویج، تحقق یا حمایت از حقوق بشر فعالیت می‌کنند. مفهوم "مدافعان حقوق بشر زنان و دختران (Women and Girls Human Rights Defenders)" تحول‌یافته این چارچوب است که با توجه به مخاطرات و تبعیض‌های جنسیتی خاص فعالان حوزه حقوق زنان، بر ضرورت حمایت ویژه از کسانی تأکید دارد که برای تحقق برابری جنسیتی، حقوق زنان و مقابله با خشونت علیه زنان و دختران فعالیت می‌کنند. (افزوده شده به متن در ترجمه)

^{۱۷} عبارت "جدایی‌ناپذیر"، "ارتباط متقابل" و "وابستگی متقابل" بازتاب یکی از اصول بنیادین حقوق بین‌الملل حقوق بشر است که در بند ۵ اعلامیه و برنامه عمل وین (۱۹۹۳) به صراحت بیان شده است. بر اساس این اصل، تمامی حقوق بشر جهانی، جدایی‌ناپذیر، به هم پیوسته و وابسته به یکدیگرند و هیچ حقی را نمی‌توان مستقل از سایر حقوق یا دارای اولویت ذاتی بر آنها تلقی کرد. کنوانسیون حاضر نیز با تأکید بر اینکه حق زنان و دختران بر رهایی از خشونت جزء جدایی‌ناپذیر مجموعه حقوق بشر است، بر این نکته تأکید می‌کند که حمایت مؤثر از این حق مستلزم تضمین و تحقق سایر حقوق و آزادی‌های بنیادین نیز هست. (افزوده شده به متن در ترجمه)

اهداف این کنوانسیون عبارت‌اند از:

الف- ایجاد بستر و محیطی توانمندساز برای پایان دهی به خشونت علیه زنان و دختران از طریق ایجاد و تقویت

سازوکارهای هماهنگی میان نهادهای دولتی، سازمان‌های جامعه مدنی و شرکای بین‌المللی، به منظور تضمین:

۱. اتخاذ پاسخی جامع و هماهنگ به خشونت علیه زنان و دختران، از طریق ارائه خدمات یکپارچه به قربانیان [خشونت] و بازماندگان؛ و

۲. گردآوری نظام‌مند و بهره‌گیری از داده‌های تفکیک‌شده بر اساس جنسیت درباره خشونت علیه زنان و دختران، از جمله بر حسب سن، به منظور تدوین هنجارها، سیاست‌ها، اقدامات نظارتی و ارزیابی.

ب- پیش‌بینی و اجرای تدابیر پیشگیرانه برای پایان دهی به خشونت علیه زنان و دختران از طریق تضمین مشارکت پسران، دختران، مردان و زنان، خانواده‌ها، جوامع محلی، نهادهای فرهنگی و مذهبی، در راستای اصلاح هنجارهای منفی و رویه‌های زیان‌بار و ترویج برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان در تمامی ابعاد توسعه.

پ- ارائه خدمات حمایتی جامع به آسیب‌دیدگان [خشونت] و خانواده‌های آنان، از جمله:

۱. خدمات اضطراری برای آسیب‌دیدگان [خشونت] و خانواده‌های آنان؛ و

۲. برنامه‌های مشاوره‌ای و درمانی برای آسیب‌دیدگان [خشونت] و مرتکبان.

ت- تقویت سازوکارهای اجرایی مرتبط با حوزه‌های سلامت، رفاه اجتماعی و نظام عدالت، به منظور پاسخگویی مؤثر به موارد خشونت علیه زنان و دختران.

ماده ۵ - تعهدات دولت‌ها در زمینه پایان دهی به خشونت علیه زنان و دختران

دولت‌های عضو متعهد می‌شوند:

الف- قوانین لازم را برای مقابله با تمامی اشکال خشونت علیه زنان و دختران در حوزه‌های خصوصی، عمومی و فضای سایبری تصویب و اجرا کنند.

ب - اطمینان حاصل کنند که نظام عدالت کیفری به گونه‌ای طراحی شود که خدمات مؤثر پزشکی قانونی، مدیریت و هماهنگی پرونده^{۱۸}، خدمات دادستانی و خدمات حقوقی را برای آسیب دیدگان [خشونت] فراهم سازد.

پ - سرشماری‌ها و پیمایش‌های ادواری را به منظور فراهم کردن مبنای تدوین سیاست‌های قضایی و اداری که از قوانین، برنامه‌ها و راهبردهای مبتنی بر شواهد برای پایان دادن به تمامی اشکال خشونت علیه زنان و دختران حمایت می‌کنند، انجام دهند.

ت - از بودجه‌ریزی پاسخگو به جنسیت برای اجرای مفاد این کنوانسیون استفاده کنند.

ماده ۶ - اصول راهنما

اصول زیر باید راهنمای دولت‌های عضو در تفسیر، اجرا، گزارش‌دهی و اجرای این کنوانسیون باشد:

الف - حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین زنان و دختران باید مورد احترام، حمایت و تضمین قرار گیرد.

ب - رویکرد محور قرار دادن فرد خشونت دیده باید در تضمین دسترسی به عدالت، خدمات حمایتی پیشگیرانه و حمایتی و ارائه خدمات جامع بهداشتی، حقوقی، آموزشی و سایر خدمات، در اولویت قرار گیرد.

پ - رویکردهای چندذی‌نفعی و مبتنی بر مشارکت از پایین به بالا باید برای پیشگیری و مقابله مؤثر با علل خشونت علیه زنان و دختران، و نیز برای تدوین راهکارهای پایدار و فراگیر که موجب توانمندسازی و حمایت از زنان و دختران می‌شود، اتخاذ گردد^{۱۹}.

^{۱۸} مدیریت پرونده (Case Management) در ادبیات بین‌المللی حمایت از آسیب دیدگان/ قربانیان، صرفاً به مدیریت اداری یا قضایی پرونده اطلاق نمی‌شود، بلکه فرآیندی هماهنگ برای ارزیابی نیازهای فرد آسیب دیده، برنامه‌ریزی حمایت، ارجاع به خدمات تخصصی، هماهنگی میان نهادهای ذی‌ربط (از جمله پلیس، دادستانی، پزشکی قانونی، خدمات درمانی و مددکاری اجتماعی) و پیگیری مستمر وضعیت وی تا پایان فرآیند رسیدگی را دربر می‌گیرد. (افزوده شده به متن در ترجمه)

^{۱۹} اصطلاحات «رویکرد چندذی‌نفع (Multi-stakeholder Approach) و رویکرد از پایین به بالا (Bottom-up Approach) از مفاهیم شناخته‌شده در ادبیات حکمرانی و توسعه پایدار هستند. رویکرد چندذی‌نفعی بر مشارکت هماهنگ دولت، نهادهای عمومی، سازمان‌های مردم‌نهاد، جوامع محلی، بخش خصوصی، دانشگاه‌ها و سایر کنشگران ذی‌ربط در طراحی، اجرا و ارزیابی سیاست‌ها تأکید دارد. در مقابل، رویکرد از پایین به بالا بر این اصل استوار است که سیاست‌ها و برنامه‌ها باید بر پایه نیازها، تجربیات و مشارکت فعال جوامع محلی و گروه‌های ذی‌نفع شکل گیرند، نه صرفاً از طریق تصمیم‌گیری متمرکز و یک‌سویه دولت‌ها. به کارگیری همزمان این دو رویکرد در اسناد جدید بین‌المللی، بیانگر گذار از الگوی سنتی حکمرانی دولتی به حکمرانی مشارکتی و فراگیر در پیشگیری و مقابله با خشونت علیه زنان و دختران است. (افزوده شده به متن در ترجمه)

ت- برابری فرصت‌ها و اجرای برابر قانون باید برای تمامی زنان و دختران، صرف‌نظر از پیشینه، موقعیت، سن، قومیت، مذهب، زبان یا معلولیت، تضمین شود.

ث- مردانگی مثبت و ارزش‌ها و هنجارهای آفریقایی باید به منظور پیشگیری و ریشه‌کن ساختن تمامی اشکال خشونت علیه زنان و دختران ترویج و مورد استفاده قرار گیرد.

ماده ۷ - تعهدات دولت‌ها در قبال عوامل متعدد و به‌هم‌پیوسته تشدیدکننده خشونت علیه زنان و دختران

۱. دولت‌های عضو باید افزایش خطراتی را که زنان و دختران مواجه با اشکال متعدد آسیب‌پذیری تجربه می‌کنند، در سیاست‌ها و اقدامات خود ملحوظ دارند؛ از جمله-بدون آنکه به این موارد محدود باشد- معلولیت، بحران‌های مرتبط با سلامت، آوارگی، بیوه‌شدن و سالمندی؛ اعم از اینکه این وضعیت‌ها در زمان صلح، مخاصمات مسلحانه، فرایندهای عدالت انتقالی، دوران پس از مخاصمه یا شرایط پس از وقوع بلایای طبیعی رخ دهد.

۲. دولت‌های عضو، به منظور اجرای تعهدات مقرر در بند (۱) این ماده، موظف‌اند:

الف- نیازهای جسمانی، روان‌شناختی، اجتماعی، بهداشتی، اقتصادی، امنیتی، توان‌بخشی و جبران خسارت آسیب دیدگان [خشونت] را، از میان سایر موارد، به نحو مناسب مورد رسیدگی قرار دهند.

ب- تضمین کنند که زنان و دختران از حق برخورداری از رفتار توأم با کرامت و احترام برخوردار بوده و در برابر تمامی اشکال خشونت حمایت شوند.

پ- تدابیر لازم را برای حمایت از حقوق زنان سالمند در برابر تمامی اشکال خشونت و تبعیض اتخاذ کنند.

ت- حمایت ویژه از زنان و دختران فاقد تابعیت، آوارگان داخلی، پناه‌جویان و پناهندگان را از طریق فراهم کردن دسترسی آنان به خدمات اساسی حمایتی، پیشگیرانه، حقوقی و قضایی تضمین کنند.

ث-- قوانین ملی ویژه‌ای را برای حمایت از زنان و دختران دارای معلولیت در برابر تمامی اشکال خشونت، تبعیض و بهره‌کشی تصویب و اجرا نموده و خدمات حمایتی جامع و متناسب با نیازهای آنان را فراهم آورند.

ج- پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری مرتکبان خشونت علیه زنان و دختران را، اعم از اینکه از سوی مأموران و نهادهای دولتی یا اشخاص و نهادهای غیردولتی ارتکاب یافته باشد، تضمین کنند.

ماده ۸ - تعهدات دولت‌ها برای پایان دهی به خشونت علیه زنان در محیط کار

دولت‌های عضو موظف‌اند:

الف- تمامی اشکال خشونت علیه زنان در محیط کار را ممنوع اعلام کنند.

ب- تضمین کنند که زنان به محیط کاری ایمن، امن و توانمندساز دسترسی داشته باشند.

پ- تدابیر و برنامه‌هایی را برای حمایت از زنان شاغل در بخش‌های رسمی و غیررسمی اقتصاد، و نیز در فضای سایبری، در برابر تمامی اشکال خشونت اتخاذ کنند.

ت- رویه‌های مناسب کار را، از جمله پرداخت دستمزد برابر برای کار با ارزش برابر، اعطای مرخصی با حقوق زایمان و مرخصی پدری؛^{۲۰} دسترسی برابر به فرصت‌ها، توسعه مهارت‌ها، دسترسی به خدمات نگهداری از کودکان و سایر تسهیلات و همچنین مشارکت عادلانه در مناصب مدیریتی و رهبری، ترویج نمایند.

ماده ۹- تعهدات دولت‌ها در حمایت از دختران در محیط کار

دولت‌های عضو، مطابق قوانین ملی خود، موظف‌اند:

الف- دختران را در برابر رویه‌های زیان‌بار کاری و سایر اشکال خشونت حمایت کنند.

ب- عوامل و زمینه‌هایی را که دختران را به انجام کارهای زیان‌بار وادار می‌کند، از میان بردارند.

^{۲۰} مرخصی پدری (Paternity Leave) حقی است که به پدر پس از تولد یا فرزندخواندگی کودک اعطا می‌شود تا در مراقبت از کودک و حمایت از خانواده مشارکت کند. در اسناد معاصر سازمان ملل و سازمان بین‌المللی کار، مرخصی پدری صرفاً یک مزیت شغلی تلقی نمی‌شود، بلکه یکی از ابزارهای تحقق برابری جنسیتی و توزیع عادلانه مسئولیت‌های خانوادگی به شمار می‌رود. فلسفه این نهاد، مشارکت فعال پدر در مراقبت از کودک، کاهش کلیشه‌های جنسیتی درباره نقش‌های خانوادگی و کاهش تبعیض علیه زنان در بازار کار است؛ از این رو، در کنار مرخصی زایمان، به عنوان یکی از سیاست‌های حمایت از خانواده و برابری در اشتغال مورد تأکید قرار گرفته است. (افزوده شده به متن در ترجمه)

پ- مطالعات، پیمایش‌ها و ارزیابی‌های لازم را برای سنجش میزان پیشرفت در پایان دادن به خشونت علیه دختران در محیط کار انجام دهند.

ماده ۱۰ - تدابیر پیشگیرانه

دولت‌های عضو موظف‌اند:

الف- قوانین لازم را تصویب و سیاست‌های مرتبط با تمامی اشکال خشونت علیه زنان و دختران را اتخاذ نموده و تدابیر و خدمات پیشگیرانه و حمایتی را به گونه‌ای برقرار سازند که موارد زیر تضمین شود:

۱. حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین زنان و دختران از سوی تمامی اشخاص و نهادهای مسئول، مورد احترام و حمایت قرار گیرد.

۲. هیچ گونه عرف، سنت یا ملاحظات مذهبی^{۱۱} برای توجیه خشونت علیه زنان و دختران مورد استناد قرار نگیرد.

۳. ضمانت اجراها و راهکارهای جبرانی مؤثر برای حمایت از زنان و دختران در برابر تمامی اشکال خشونت پیش‌بینی شود.

۴. سازوکارهای مؤثر برای اجرای قوانین و تضمین پاسخگویی برقرار گردد.

ب- تدابیر، برنامه‌ها و راهبردهای مبتنی بر شواهد و ادله [معتبر]^{۱۲} را به منظور تحقق اهداف زیر اتخاذ و اجرا نمایند:

۱. جنبه‌هایی از فرهنگ و هنجارهای آفریقایی را که مشوق الگوهای رفتاری مبتنی بر عدم تداوم آسیب‌پذیری زنان و دختران در برابر خشونت، از جمله زن‌گوشی، است را ترویج نمایند.

^{۱۱} Religious considerations

^{۱۲} Measures, and evidence-based programmes and strategies

۲. برنامه‌ها و پویش‌های چندبخشی و میان‌رشته‌ای^{۲۳} را برای ارتقای آگاهی عمومی نسبت به ماهیت، علل، پیامدها و شیوه‌های پیشگیری از خشونت علیه زنان و دختران در حوزه‌های عمومی، خصوصی و فضای سایبری تدوین، تأمین مالی و اجرا کنند.

۳. رسانه‌ها، از جمله رسانه‌های اجتماعی و صنعت تبلیغات را برای ارتقای آگاهی عمومی و افزایش حساسیت نسبت به خشونت علیه زنان و دختران مشارکت دهند.

۴. ظرفیت و توانمندی قضات، دادرس‌ها، مقامات و کارکنان قضایی، مأموران اجرای قانون و سایر اشخاص و نهادهای مسئول را برای پیشگیری و مقابله با خشونت علیه زنان و دختران توسعه و تقویت نمایند.

ماده ۱۱-حمایت و پشتیبانی

۱. دولت‌های عضو باید مداخلات حمایتی و حفاظتی را برای پایان دادن به همه اشکال خشونت علیه زنان و دختران و کمک به قربانیان، با ایجاد حداقل استانداردهای مربوط به موارد زیر، انجام دهند:

الف) رویه‌های گزارش‌دهی پاسخگو به جنسیت^{۲۴}، خدمات حقوقی، کمک‌های حقوقی، احکام حمایتی، دسترسی به خانه‌ها و مراکز امن و خدمات فوری پزشکی و روانی-اجتماعی برای زنان و دخترانی که با خشونت واقعی یا تهدید به خشونت مواجه هستند؛ و

^{۲۳}. چندبخشی (Multi-sectoral)، مشارکت و هماهنگی میان نهادهای مختلف مانند دستگاه قضایی، پلیس، نظام سلامت، آموزش و سازمان‌های مدنی در پیشگیری و مقابله با خشونت علیه زنان است. رویکرد میان‌رشته‌ای (Interdisciplinary) نیز به بهره‌گیری هم‌زمان از دانش و روش‌های رشته‌های مختلف مانند حقوق، جرم‌شناسی، جامعه‌شناسی، روان‌شناسی و مطالعات جنسیت برای شناخت و حل این پدیده اشاره دارد. (افزوده شده به متن در ترجمه)
^{۲۴}. Gender-responsive reporting procedure

گزارش‌دهی پاسخگو به جنسیت، برابریات تخصصی ذیربط حاوی چند مولفه مهم است:

- تفکیک داده‌ها بر اساس جنسیت: (Sex-disaggregated data) داده‌ها نباید به صورت کلی ارائه شوند. هر گزارش باید نشان دهد که چه درصدی از قربانیان، شاهدان یا دریافت‌کنندگان خدمات، زن و چه درصدی مرد هستند.

- شناسایی موانع ساختاری: گزارش باید توضیح دهد که چرا زنان ممکن است در دسترسی به عدالت یا خدمات حمایتی با موانع بیشتری روبرو باشند (مانند موانع فرهنگی، اقتصادی یا امنیتی).

ب) طراحی و [شکل دهی] رویه‌هایی برای مشارکت زنان در تمام جنبه‌های توسعه، از جمله اقداماتی برای حفاظت از دارایی‌ها و حقوق مالکیت آنها، به منظور کاهش آسیب‌پذیری آنها در برابر خشونت بیشتر.

۲. دولت‌های عضو باید مدافعان حقوق بشر زنان و دختران و سایر سازمان‌های زنان را در پیشگیری و پایان دهی به همه اشکال خشونت علیه زنان و دختران تقویت، با آنها تعامل و از آنها محافظت کنند.

ماده ۱۲-دسترسی به عدالت

دولت‌های عضو باید قوانین ملی را تصویب و اجرا کنند که رویکردی آسیب دیده-محور و دسترسی مؤثر به عدالت و امنیت برای قربانیان را تضمین کند، از جمله:

الف) اتخاذ رویه‌ها و قوانین عادلانه و غیرتبعیض آمیز برای اثبات شواهد / ادله^{۲۵}

ب) ایجاد فرآیندهای ارجاع مؤثر و پاسخگو و حمایت‌های رویه‌ای^{۲۶}

ج) تحقیقات، مدیریت و رسیدگی مؤثر و به موقع به پرونده‌های خشونت علیه زنان و دختران، حصول اطمینان از اینکه مرتکبین [خشونت] تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند و احکام بر اساس ضمانت‌های دادرسی، فرآیندهای سریع پیش از محاکمه و محاکمه و شعب ویژه اختصاصی در دادگاه‌ها صادر می‌شود؛

د) اقداماتی برای محافظت از آسیب دیدگان [خشونت]، وابستگان و شهود در طول فرآیند عدالت کیفری؛

-زبان و رویکرد غیر کلیشه‌ای: استفاده از ادبیاتی که قربانی را مقصر جلوه ندهد (Victim-blaming) و از بازتولید کلیشه‌های جنسیتی در گزارش‌های رسمی خودداری کند.

-امنیت و محرمانگی: (Safety and Confidentiality) در گزارش دهی پاسخگو به جنسیت، حفاظت از هویت قربانیان خشونت جنسی یا خانگی اولویت دارد تا از انگ‌زنی (Stigmatization) یا آسیب مجدد (Re-victimization) جلوگیری شود.

-مشارکت زنان در فرآیند: این رویه‌ها اغلب تأکید دارند که دیدگاه‌های زنان و سازمان‌های مدافع حقوق زنان باید در فرآیند نظارت و تدوین گزارش‌ها دخیل باشد. (توضیح افزوده بر متن در ترجمه)

^{۲۵} Evidence

^{۲۶} procedural protections

ه) حفاظت از حق آسیب دیده [خشونت] برای حفظ حریم خصوصی، با در نظر گرفتن اصول و استانداردهای محرمانگی، حفاظت از داده‌ها و ناشناس ماندن؛

و) ارائه احکام و دستورهای [قضایی و غیر قضایی] حفاظتی،^{۲۷} تصرف / اقامت،^{۲۸} اعاده وضعیت،^{۲۹} و پرداخت غرامت یا غرامت به قربانیان [خشونت]؛ و

ز) برنامه‌های توانبخشی و مجازات مناسب که تغییر رفتار را ترویج کرده و تکرار جرم را از بین می‌برد.

ماده ۱۳- همکاری و تعاون

دولت‌های عضو موظفند:

الف) همکاری و شراکت بین نهادهای دولتی، گروه‌های حمایتی جامعه، سازمان‌های جامعه مدنی، سازمان‌های زنان، بخش خصوصی، جنبش‌های کارگری و سایر متولیان امر را تقویت کنند تا شبکه‌ای یکپارچه برای پاسخگویی ایجاد شود که امکانات و منابع محلی را با نهادهای اجرای قانون، ارائه‌دهندگان خدمات بهداشتی و نظام قضایی مرتبط سازد؛ و

ب) همکاری‌های دوجانبه و چندجانبه را برای پایان دادن به خشونت علیه زنان و دختران ایجاد و تقویت کنند.

ماده ۱۴- اجرا

^{۲۷} . در این ماده مواردی مقرر شده که دولتها فقط به مجازات مرتکب خشونت بسنده نکنند بلکه امور حمایتی و ترمیمی و اجتماعی نیز به خوبی اجرایی گردد مثلاً احکام یا دستورهای حفاظتی شامل اقدامات فوری قضایی یا پلیسی برای دور نگه داشتن فرد خشونت‌گر از قربانی خشونت؛ مانند دستور منع نزدیک شدن به فرد قربانی. (توضیح افزوده بر متن در ترجمه)

^{۲۸} . Occupation هم محل تصرف و اقامت و هم حتی محل اشتغال را در بر می‌گیرد. به عنوان مثال در موارد خشونت خانگی، دولت باید بتواند فرد خشونت‌گر را از خانه اخراج کند تا قربانی (و احیاناً فرزندانش) آواره نشوند یا در موارد خشونت در محل اشتغال نباید خشونت‌گر بتواند فرد قربانی را از محل کار اخراج کند. (توضیح افزوده بر متن در ترجمه)

^{۲۹} . Restitution این عنوان بازگرداندن اموال یا شرایط قربانی به وضعیت پیش از وقوع خشونت را مورد نظر دارد مثلاً بازپس‌گیری اموالی که توسط فرد متجاوز تصاحب شده است یا اعاده سلامتی فرد قربانی به شرایط قبل از تحمل خشونت. (توضیح افزوده بر متن در ترجمه)

^{۳۰} . Compensation or Reparation غرامت شامل پرداخت‌های نقدی برای جبران آسیب‌های جسمی و روانی می‌باشد ولی جبران خسارت مفهومی وسیع‌تر است که شامل عذرخواهی رسمی، ارائه خدمات درمانی رایگان، حمایت‌های روانی، بازپروری و تضمین عدم تکرار خشونت می‌باشد. (توضیح افزوده بر متن در ترجمه)

۱. دولت‌های عضو، اجرای این کنوانسیون را تضمین می‌کنند و در گزارش‌های دوره‌ای خود به کمیسیون آفریقایی حقوق بشر و ملت‌ها، طبق ماده ۶۲ منشور آفریقایی حقوق بشر و ملت‌ها، اقدامات قانونی و سایر اقدامات انجام شده برای پایان دادن به همه آشکال خشونت علیه زنان و دختران را درج خواهند کرد.
۲. در اجرای این کنوانسیون، کمیسیون آفریقایی حقوق بشر و ملت‌ها وظیفه تفسیر مفاد کنوانسیون را مطابق با منشور آفریقایی حقوق بشر و ملت‌ها بر عهده خواهد داشت.
۳. کمیسیون آفریقایی حقوق بشر و ملت‌ها می‌تواند مسائل مربوط به تفسیر و اجرای هرگونه اختلاف ناشی از اعمال یا اجرای این کنوانسیون را به دادگاه آفریقایی حقوق بشر و ملت‌ها ارجاع دهد.
۴. در صورت لزوم، دادگاه آفریقایی حقوق بشر و ملت‌ها اختیار رسیدگی به اختلافات ناشی از اعمال یا اجرای این کنوانسیون را خواهد داشت.

ماده ۱۵- قید حفاظتی^{۳۱}

۱. هیچ یک از مفاد این کنوانسیون نباید به گونه‌ای تفسیر شود که اصول و ارزش‌های مندرج در سایر اسناد مربوطه برای تحقق پایان دادن به همه آشکال خشونت علیه زنان و دختران را نقض کند.
۲. در صورت تناقض بین دو یا چند ماده از این کنوانسیون، تفسیری که به نفع تحقق پایان دهی به همه آشکال خشونت علیه زنان و دختران است، ارجحیت خواهد داشت.

ماده ۱۶ - امضا، تصویب و الحاق

۱. این کنوانسیون برای امضا، تصویب یا الحاق، مطابق با تشریفات قانون اساسی یا قوانین داخلی هر یک از کشورهای عضو اتحادیه آفریقا، برای تمامی دولت‌های عضو اتحادیه آفریقا مفتوح خواهد بود.

^{۳۱} Safeguard Clause این قید در واقع یک معیار الزامی احتیاطی و حفاظتی است که اطمینان می‌دهد مفاد یک سند جدید، جایگزین استانداردهای حمایتی موجود در قوانین ملی یا بین‌المللی نمی‌شود. به عبارت ساده‌تر، این بند از «تقلیل» و عقب‌گرد ضوابط حقوقی جلوگیری می‌کند. (توضیح افزوده بر متن در ترجمه)

۲. اسناد تصویب یا الحاق نزد رئیس کمیسیون اتحادیه آفریقا تودیع خواهد شد.

ماده ۱۷ - لازم الاجرا شدن

۱. این کنوانسیون سی (۳۰) روز پس از تودیع اسناد تصویب یا الحاق از سوی پانزده (۱۵) دولت عضو اتحادیه آفریقا لازم الاجرا خواهد شد.

۲. رئیس کمیسیون اتحادیه آفریقا لازم الاجرا شدن این کنوانسیون را به دولت‌های عضو اتحادیه آفریقا اطلاع خواهد داد.

ماده ۱۸ - اصلاح

۱. هر دولت عضو می‌تواند پیشنهادهایی را برای اصلاح یا بازنگری این کنوانسیون ارائه کند.

۲. پیشنهادها یا بازنگری باید به رئیس کمیسیون اتحادیه آفریقا تسلیم شود. رئیس کمیسیون موظف است ظرف سی (۳۰) روز از تاریخ دریافت، این پیشنهادها را به دولت‌های عضو ابلاغ نماید.

۳. مجمع، بنا به نظر مشورتی کمیسیون آفریقایی حقوق بشر و ملت‌ها و بر اساس توصیه شورای اجرایی، این پیشنهادها را ظرف مدت یک سال از تاریخ اطلاع‌رسانی به دولت‌های عضو، مطابق مفاد بند (۲) این ماده، بررسی خواهد کرد.

۴. مجمع، اصلاحات را مطابق آیین‌نامه داخلی خود تصویب خواهد کرد.

۵. اصلاحات یا بازنگری‌ها مطابق مقررات ماده (۱۷) این کنوانسیون لازم الاجرا خواهند شد.

ماده ۱۹ - حق شرط^{۳۲}

۱. هر دولت عضو اتحادیه آفریقا می‌تواند هنگام تصویب یا الحاق به این کنوانسیون، نسبت به هر یک از مقررات آن، به صورت کتبی، حق شرط اعلام نماید.

۲. هیچ حق شرطی نباید با موضوع و هدف این کنوانسیون مغایرت داشته باشد.

^{۳۲} Reservations

۳. حق شرط در هر زمان قابل استرداد است.

۴. استرداد حق شرط باید به صورت کتبی به رئیس کمیسیون اتحادیه آفریقا اعلام شود و رئیس کمیسیون مراتب را به سایر دولت‌های عضو اطلاع خواهد داد.

ماده ۲۰-امین اسناد

۱. اسناد تصویب یا الحاق مطابق بند (۲) ماده (۱۶) این کنوانسیون تودیع خواهد شد.

۲. هر دولت عضو می‌تواند با اعلام کتبی به رئیس کمیسیون اتحادیه آفریقا و با رعایت مهلت یک ساله، از این کنوانسیون خارج شود.

۳. رئیس کمیسیون اتحادیه آفریقا، امضای این کنوانسیون و نیز تودیع هر گونه سند تصویب یا الحاق را به دولت‌های عضو اتحادیه آفریقا اطلاع خواهد داد.

۴. رئیس کمیسیون اتحادیه آفریقا، درخواست‌های مربوط به اصلاح یا خروج از این کنوانسیون و همچنین حق شرط‌های اعلام شده نسبت به آن را به دولت‌های عضو اطلاع خواهد داد.

۵. پس از لازم‌الاجرا شدن این کنوانسیون، رئیس کمیسیون اتحادیه آفریقا آن را مطابق ماده ۱۰۲ منشور سازمان ملل متحد نزد دبیرکل سازمان ملل متحد به ثبت خواهد رساند.

۶. این کنوانسیون در شش (۶) نسخه اصلی به زبان‌های عربی، انگلیسی، فرانسوی، پرتغالی، اسپانیایی و سواحیلی^{۳۳} تنظیم شده است و هر شش متن از اعتبار یکسان برخوردارند. این نسخه‌ها نزد رئیس کمیسیون اتحادیه آفریقا تودیع خواهد شد.

^{۳۳} سواحیلی (Swahili/Kiswahili) یکی از زبان‌های اصلی آفریقای شرقی و از زبان‌های رسمی اتحادیه آفریقا است که در کشورهایی مانند تانزانیا و کنیا رواج دارد و به دلیل نقش ارتباطی گسترده میان جوامع آفریقایی، در اسناد منطقه‌ای آفریقا مورد استفاده قرار می‌گیرد. (افزوده شده به متن در ترجمه)

۷. رئیس کمیسیون اتحادیه آفریقا یک نسخه گواهی شده مطابق با اصل این کنوانسیون را به زبان رسمی هر یک از دولت‌های عضو اتحادیه آفریقا یا بنا به درخواست آن دولت، به هر یک از سایر زبان‌های رسمی مذکور در بند (۶) این ماده، برای آن دولت ارسال خواهد کرد.

مصوب سی‌وهشتمین اجلاس عادی مجمع اتحادیه آفریقا، برگزار شده در آدیس آبابا، اتیوپی، فوریه ۲۰۲۵.